

Esipuhe

Osa tämän *Teologisen Aikakauskirjan* kirjoituksista liittyy yhdessä teologia.fi sivuston kanssa toteutettuun teemaan ”Uskontojen Eurooppa”.

Artikkelissaan ”Onko Max Weber yhä ajankohtainen? Euroopan nykyinen protestanttisuus–katalisuus-jako” yhdysvaltalainen ekonomisti Robert H. Nelson tarkastelee Euroopan talous- ja velkakriisin uskonnollisia ulottuvuuksia. Kriisin taustalla on selväsi nähtävissä jako pohjoisen ja etelän euromaihin, mikä vastaa pitkälti perinteistä protestanttisuus–katalisuus-jakoa: kriisi koettelee pahiten etelän historiallisesti katalisia maita, Espanjaa ja Italiaa sekä ortodoksista Kreikkaa. Heijastaako kriisi siis muutakin kuin pelkkää taloudellista todellisuutta ja millä perusteilla? Nyt julkaistava artikkeli perustuu professori Nelsonin viime keväisen Suomen vierailun yhteydessä pitämään luentoon uskontotieteen oppiaineen järjestämässä tilaisuudessa Helsingin yliopistossa 19.3.2012. Artikkelin julkaistaan poikkeuksellisesti englanninkielisenä.

Eurooppaan on viimeisten 60 vuoden aikana tullut huomattava määrä maahanmuuttajia. Tämä on pakottanut monikulttuuristen kansalaisyhteiskuntien rakentamiseen sekä korostamaan uskonnonvapautta ja vähemmistöjen oikeuksia koskevia

ihmisoikeuskysymyksiä. Viime vuosina maahanmuutto- ja monikulttuurisuusihanteet ovat kuitenkin kohdanneet voimistuvaa vastarintaa, mikä on ilmennyt muun muassa vihapuheen lisääntymisenä kaikkialla Euroopassa.

Mia Matilainen ja Arto Kallioniemi kiinnittävät artikkelissaan huomiota evankelisluterilaisen uskonnonopetuksen mahdollisuuksiin vahvistaa ja monipuolistaa ihmisoikeuskasvatustaan tärkeänä osana koulun antamaa arvokasvatusta lapsille ja nuorille. Risto Jukko esittelee katsauksessaan saksalaisen jesuiittateologi Karl Rahnerin esittämiä ajatuksia ei-kristillisten uskontojen edustajien, ”anonyymien kristittyjen”, kohtaamisesta ekumenian näkökulmasta. Myös kirja-arvioissa keskitytään teoksiin, joissa näkökulmana on kristittyjen suhtautuminen toisuskoviin, erityisesti muslimeihin, uudenajan alun Euroopassa.